

Газет 1948 ж.
20 сәуірінен
шыға бастады

Қазақ университеті

№ 9
(1282)
қазан
1999 ЖЫЛ

25 қазан - Республика күні!

Елестіріпек елшіден...
2-бетте

Быть ли закону о труде?
5-стр.

Дулат дәстүрі
6-бетте

Аудиториялары әбігер
7-бетте

Голубые сумерки
Японии 8-стр.

Әлем-ақпарат
9-бетте

Кітап әлеміндегі
қанаалық 11-бетте

"Сен жанбасаң лапылдап..."
3-бетте

Конкурс
12-стр.

10 қазан - Сайлау күні

Сайлау бізге не берді?
3-бетте

Мағжан Жұмабаев

Мен жастарға сенемін...

Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты,
Қырандай күшті қанатты -
Мен жастарға сенемін!

Көздерінде от ойнар,
Сөздерінде жалын бар,
Жаннан қымбат оларға ар,
Мен жастарға сенемін!

Жас қырандар балапан,
Жайып қанат ұмтылған,
Көздегені көк аспан -
Мен жастарға сенемін!

Жумсақ мінез жібектер,
Сүттей таза жүректер,
Қасиетті тілектер -
Мен жастарға сенемін!

Тау суындай гүрілдер,
Айбынды алаш елім дер,
Алтын Арқа жерім дер -
Мен жастарға сенемін.

Қажу бар ма тұлпарға,
Талу бар ма сұңқарға,
Иман күшті оларда -
Мен жастарға сенемін!

Алаш айбынды ұраны,
Қасиетті құраны,
Алаштың олар құрбаны -
Мен жастарға сенемін!

Мен сенемін жастарға,
Алаш атын аспанға,
Шығарар олар бір танда,
Мен жастарға сенемін!

Досым, саған айттым...
4-бетте

Елдестірмек елшіден

Соңғы жылдары әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университеті шығыстану факультеті Қытай Халық Республикасымен бітім беру саласындағы байланысты жақсы жолға қойып келеді. Қытай тілі маманы Н.Алдабек жетекшілік ететін факультет студенттері өздерінің қытай тілін, мәдениетін, әдебиетін жете меңгерулерімен қытайлық өріптестерін әр көз таңғалдырып жүр. Олар Қытай Халық Республикасының Қазақстан Республикасындағы Елшілігі ұйымдастырып отыратын дәстүрлі жарыс-байқауларда жеңістерге жетіп, көршілеріміздің қазақ жастарына деген құрметін қалыптастырып келеді.

Қазақ жастарына, әсіресе аталған университеттің студенттеріне деген ыстық ықыласы мен алғысын білдіру үшін жақында Қазақстан Республикасындағы Қытай Халық Республикасының Төтенше және Өкілетті елшісі Ли Хуэй мырза студенттер аудиториясына ат басын арнайы тіреді. Қытай тілін оқып жүрген жастар алдында сөз сөйлеген мәртебелі Елші мырза екі ел арасындағы қалыптасып отырған достық қарым-қатынас нәтижесінде үлкен нәтижелерге жетіп отырғанына тоқталды. Бұл жетістіктерді жетілдіру жолында жастар атқарар міндеттерге

Суретте оңнан солға қарай: К.Нәрібаев, Ли Хуэй, Н.Алдабек.

ерекше мән беріліп отырғанын айтты.

Студенттер мәртебелі қонаққа қытай тілінде ән-биден тарту тартып, шағын сахналық көріністер де көрсетті. Факультеттің Е.Керімбаев, Н.Көлемсейітова, Н.Серікбаева, Т.Әбдіразақов сынды студенттері шын мәнінде қытай тілін жете меңгергендіктерін көрсетіп, қонақтарды тәнті етті.

Мазмұнды, мағыналы жүздесуде университет ректоры К.Нәрібаев қазіргі таңда шет тілдерін оқып жүрген студенттерге түрлі елшіліктердің, соның ішінде Қытай елшілігінің де көп көңіл бөлетінін атап өтті. Мұның өзі қажетті білікті мамандар даярлауға екі жақтың да аса мүдделілігін танытатынын, яғни, мемлекеттер зәру болып отырған түрлі қызметкерлерді жоғары деңгейде оқыту бастап талап екендігіне көз жеткізеді. Университет ректоры Ли Хуэй мырзаға үлкен жұмыстар арасында уақыт тауып, жастарға арнайы келгеніне алғысын жеткізді.

Қытай Елшісі сөз соңында студенттерге өз елінің тарихы, дәстүрі кең көрсетілген кітаптар мен компьютер сыйлады.

Б.БЕЛҒАРА.

Тағдырласты

тани алу да - тектілік

Қазан айының 28-ші жұлдызында шығыстану факультетінің түрік тілі мен әдебиеті бөлімінің ұйымдастыруымен Түрік Республикасының 76 жылдығы мен Қазақстан Республикасының 8 жылдығы атап өтілді.

Бүкіл әлем куә болған 1999-жылдың тамыз айындағы жер сілкінісіне байланысты Түрік Республикасы басшылығы 1999 жылды азалы жыл деп жариялап, барлық мемлекеттік деңгейдегі мерекелер өткізуге тыйым салды. Сол себепті де Қазақстандағы түрік тілі мамандары мен түрік тілін үйренуші студенттердің бұл бас қосуы қазақ жұртының туысқан елдің қуанышына ғана емес, қасіретіне де ортақтаса алатынын тағы бір рет дәлелдеді. Бұл мерекеге KATEV қазақ-түрік білім беру қорының, KATIYAT қазақ-түрік іскер адамдар ұйымының, Түркия Елшілігінің жанындағы Білім беру басқармасы мен Мәдениет Орталығының өкілдері, сондай-ақ Абай атындағы Алматы мемлекеттік ұлттық университетінің шығыстану факультеті түрік филологиясы бөлімінің, Абылайхан атындағы Қазақ мемлекеттік әлем тілдері университетінің түрік филологиясы факультетінің, Ақсай ықшам ауданындағы қазақ-түрік лицейі мен Талғар ықшам ауданындағы қыздар қазақ-түрік лицейінің оқытушылары мен студенттері келіп қатысты. Түркия Елшілігінің жанындағы Білім беру басқарма бастығының көмекшісі Шенер бей мырза мен ҚазМУУ шығыстану факультетінің профессоры Өтеген Күмісбаев сөз сөйлеп ашқаннан кейін жұртшылық назарына сл тарихы, әдет-ғұрпы, ән-күйінің үлгілері ұсынылып, ортақ тамыр - ортақ тағдыр туралы ізгі ойларға түрті болды.

Женіс ӘБІЛДАЕВ.

Жол. Көлік. Жылқышы

Тікелей көлік жүрсе деп ек

Уақыт талабына сай қазіргі заманымызда мың құбылып жатқан жаңалықтар баршылық. Сондай мәселенің бірі: арнайы заң бойынша жолда жүру жеңілдіктерінің алынып тасталуы. Біз осы орайда Қазақстан Республикасының шаруашылық жүргізу құқығына негізделген коммуналды мемлекеттік кәсіпорны "Алматыэлектротранс"

№3 троллейбус депосының бастығы Қосетов Бекет Рамазанұлымен әңгімелескен едік.

Тілші: Тегін жүру жеңілдіктерінің қысқартылуына не себеп?

Қосетов Б.Р.: - Жеңілдікті алып тастағаннан кейін күн сайын карт адамдардан арыз-шағымдар келіп тұсуде. Бәрінің де қояр сауалы: "Неге жеңілдікті алып тастадыңдар?" Біз жағдайды айтып түсіндіруге тырысамыз. Ең қиын мәселе - қаржыға тіреледі және троллейбустардың ескіруі. Транспорт жетіспейді. Біздің паркке қарайтын №11, 19, 25 троллейбустар еді, №25 троллейбустың жүруін тоқтаттық. Ескірген, шіріген көліктерді пайдалануға да қорқасың. Жеңілдікті қысқартпай тұрған кезде басшылармен бірігіп, хронометраж жасадық. Жолаушылардың 33%-і жеңілдікті пайдаланып жүреді екен. Бұл үлкен ақша.

Тілші: Қазіргі жоспар бойынша билет алу және тапсыру бұрынғымен салыстырғанда қандай дәрежеде?

Қосетов Б.Р.: Дегенмен, пайда түсіруге кедергілер бар. Біріншіден біздің маршруттағы автобустардың, коммерциялық жол көліктерінің көбейіп кетуі болса, екіншіден, бұрынғыдай жолаушы саны азайған. Көбіне карт кісілер мінетін еді. Аз ғана зейнетакысы жетпей, үш-төрт адам бірігіп, бір жолда жүру билетін алады. Кейбіреулері өтірік бейшара болып, кондукторларды алдайды. Енді біреулері қасақана төлемей жүрудің амалын қарастырады. Жеңілдіктің алынып тасталғанына әлі ешкім үйрене алмай жүргендер бар.

Тілші: - II-теміржол вокзалы арқылы ҚазМУ қалашығына қарай тікелей троллейбус жүргізсе қалай болар еді?

Қосетов Б.Р.: - Бұл әрине көп уақытты қажет ететін, жоғарыдағы басшылармен ақылдасатын шаруа. Бізге қарайтын №11 троллейбус орталық базардан Ақсай ықшам ауданына дейін көптеген жоғары оқу орындарын басып өтеді. Ал егер бізге қаржы жағы жетіп, жағдайымыз болып тұрса, барлық жаққа көлік жүргізуге даярмыз. Болашақтағы жоспарымыз Медеуге, барахолкаға, көтерме сауда базарына және тағы басқа жерлерге троллейбус маршрутын ашу болып отыр.

Тілші: Әңгімеңізге көп рахмет!

Гүлмира НӘЛБАЙ.

25 қазан - Республика күні!

"Сен жанбасаң лапылдап..."

Республика мерекесінің 25 қазан күні әйеланып келе жатқанына да біраз жыл болды. Егемендігімізді сырт елдерге айбын ете бастағанмызға да 8 жылдың жүзі бөтелпты. Енді екі жылдан кейін Тәуелсіздігіміздің 10 жылдығын дүркіретіп тойлататын болармыз. Адамзат тарихы жаңа белеске шығар кезең таяған сайын біздің де алды-артымызға кезек қарап, барлы-жоғымызды түгендеуіміз жиілей бастаған секілді.

Жаңа дәуірден, жаңа ғасырдан соны деп, ерекше өзгеріс күтеміз. Бірақ ол өзгеріс бірінші біздің ішкі жан дүниемізде, сана-сезімімізде жүруі қажет. Қазақ ХХІ ғасырда қандай ел болады, қай мемлекеттік саясатында өмір сүреді, ұлт болып жер бетінде сақталып қала ма, жоқ па - мұның бәрі бүгінгі жас - ертеңгі ұрпақтың елі үшін жеке бақытын құрбан ету қабілеттілігін айқындайтын патриотизмі мен "есікте жатқан әкесінің басын төрге сүйреп шығаратын" білімі мен білгілігіне тікелей тәуелді болмақ. Ертеңгі ерліктің кепілі - бүгін бесікте жатқан баланың жүрегіндегі "імі" деп жалындаған оттың ұшқынының болуы.

Бізге мереке көп. Конституция күні,

Тәуелсіздік күні, Республика күні, Саяси қуғын-сүргін құрбандарын еске алу күні, Желтоқсан құрбандарын еске алу күні т.б. Бұларды ел болып тойлаудағы мақсат біреу - бүгінгі жас ұрпақтың бойына Отанына деген сүйіспеншілікті сіңіру, патриотизм сезімін дамыту.

Осы мақсаттың қалай жүзеге асып жатқанының бір көрінісі 25 қазан - Республика күні мерекесінде байқалар еді. Мереке ең бірінші жадырай күлген жастардың жарқын жүзінен көрініс беруі қажет еді.

... Біз өзіміз құрған шеңберден әлі шыға алмай жүрміз. Республика күнінде өзін патриотпын деп сезінетін әрбір азамат сол күні Елінің тарихы мен тағдырына қатысты кітап оқып не фильм, бейнетаспа көріп, әңгіме-дүкен жүргізіп, ән тындап, музей аралап, театрға барып, мерекелік репортаждар мен концерттерді тамашалап т.с.с. дегендей өз жүрегіне де, өзгелердің көңіліне де ұлттық мақтаныш пен намыс сезімдерін оятатын, өрбітетін іс-әрекетпен айналысуы қажет болатын. Сіз сол күні немен айналыстыңыз?

"Мен - қазақтың" деп кеуде соққан дауысы жер жаратын "патриоттар" сол күні

Республика алаңына бір барып, халықтың жай-күйімен танысып, Желтоқсан құрбандарына қойылған Тәуелсіздік монументіне тағзым етіп қайтты ма екен?

Әрине, мереке аталмай қалған жоқ. Жылы, жарық үйде, кең, мол дастархан үстінде, лепірме, көпірме сөздермен "түздықтылып" қазіргі адамдардың сана-сезіміне лайық деңгейде тойланды. Өзімізге өзіміз құрған құрсау шеңбер де - осы. Қалыпқа енген әдетті өзгерту, жаңаруға талпыныс жасау жоқ. Талпыныс түгілі, әрі-беріден сон "Сілкіністің не қажеті бар?" деген сұрақ тууы да мүмкін. Сонда: **Сен жанбасаң лапылдап, Мен жанбасам лапылдап, Ол жанбаса лапылдап, Аспан қалай ашылмақ?!"**

Гүлбигаш ОМАРОВА.

10 қазан - Сайлау күні

Тар және кен мағынасында алып қарайық:

Тар мағынасында: менің замандастарым "моментті" пайдаланып қалудың зор үлгісін көрсетіп, өз кам-кракеттерін істеп қалды. Әлеуметтік жағынан нашар қорғалған студент қауымы бірі белгілі бір кандидаттың үгітшісі, бірі әлеуметтік сұрау жүргізуші, бірі бақылаушы болу арқылы жанбағыс қамына кірісті. Бірақ

олары әрдайым сәтті бола берген жоқ. Қадыржановқа үгітші боламын деп бума-ума үгіт қағаздарын көтеріп үй-үйді аралап жүргендердің ақыр соңында соқыр тиын да ала алмай алданып қалғандарын көзіміз көрді. Сайлау ұтаскелерінің кіре берісінде тұрып өткен-кеткеннің кімге дауыс бергенін жазып алған АСИП-тің де біраз бөлігін "біздікілер" құрады. Ал сайлау барысында студенттер атқарған ең "күрметті" функция - бақылаушылық. Қоғамдық-саяси өмірдегі өз орны бар екенін түсіне бастаған жас қауым қазақы сайлаудың "қызықтары мен шыжықтарын" кандидат атынан немесе бейтарап бақылаушы ретінде қатысу арқылы түйсіне бастады.

Сайлау бізге не берді?

Ұсақ-түйек деуге келе бермейтін тағы бір мәселе: ұйымдастырушылар тарапынан "аса үлкен комсомолдық екпінділіктің" байқалмауы. Президент сайлауында таң сейілместен ұйқылы-ояу келіп дауыс беруді "азаматтық парыза балаған" жатақхана тұрғындары бұл жолы бас еркі өзінде болғандықтан, яғни әркімнің өз сайлау құқығын пайдаланып қалуына "аса мүдделі" болып жүретін құс ұйқылы мырзалар бұл жолы баяғы екпінділігін жоғалтқандықтан, студенттер "ұйықтау құқығын" тиімді пайдаланды. Алдыңғы сайлаудағыдай 99%-тік меже талап етілмеді білем, дауыс бермегендерге "іздеу салу" оқиғасы тіркелмеді.

Қысқасы, жалпы алғанда, осыған дейін айтылып жүрген жастардың бейсаясиленіп бара жатқандығы расталды. Телерепортаждарда кілен кәрі-күртан, кемпір-шалдың ұрнаға келе жатқан сәтін беруден жалықпады. Мұны мойындауға тура келеді.

№67 әл-Фараби сайлау округінен түсіп жатқан өзге кандидаттар туралы ақпарат жетімсіздігін де айта кету керек. Мәселен, көпшілік "Начнем с понедельника" газетінің атқарушы директоры Р.Есіргеловтың, көп балалы ана К.Дәуітованың, "Дидар"баспа компаниясының директоры Асқар Есмахановтың заты түгіл атын да естімеген болып шықты.

Сайлау сабақтарын ауқымды мағынада сөз етер болсақ, өткен Парламент сайлауы жастар үшін үлкен саяси мектеп болды. ОБСЕ мен Батыс елдері алдында "демократия" пәнінен

Қазақстан тапсырған емтиханға әркім өз бағасын қойды. "Болды да партия, ел іші жарылды" деп Абай айтқан дәрежеге жетпесе де, аттарын дардай етіп күпі кигендей компанияп жүрген "партиялардың" бет-пердесі ашылды. Айта кету керек, жастар қауымы арасында Азаматтық партияның, "Азаматтың", "Алаштың", ҚРХП-ның қолдаушылары басым. "Отанды" әкімдердің, Компартияны - Одақты көксеушілердің партиясы деп түсіну басымдық болды.

"Паблик рилейшнз" пәнінде жарнамасына, беделіне қарай депутат болуы мүмкін кандидаттарды іріктеген болжамымыз дұрыс шықпай жатты. Шынында біз демократия иллюзиясына тым беріліп кетіпміз. "Отанның" билік партиясы екенін де ескере бермеппіз. Бұл жолы шатассақ, баландығымыз, келесі жолы қазақстандық демократияның өз иірімдерін жете түсінген біз 90%-ке дұрыс болжам жасармыз.

Дегенмен, бүгінгі студенттердің көмпит беріп алдай салатын дәрежеден өтіп кеткендігі белгілі. Ә.Баталов өткізген би кешіне барғандардың ішінен оған дауыс беремін дегендерді көрмедім.

Қалай десек те, 5 жыл бойы ел тағдырын шешер қалаулылар анықталды. Халықтың болашағы туралы бір ауыз тіл қатпай келген кейбір депутаттар тағы 5 жыл үнсіз отыруға халықтың келісімін алғандай.

Мұхтар СЕНГІРБАЙ

М.Жұмабаев: "Мен жастарға сенемін..."

Орынды талап ойландырады

Қазан айының 9-жұлдызында, сайлау қарсаңында депутаттыққа кандидаттардың үгіт жүргізуінің заңды түрде шектелген күні, қаланың 7-8 жоғары оқу орындарының студенттері алаңға шықты. Шағын болсын, үлкен болсын, әйтеуір, алаңға талап-тілектерін айту үшін барды.

Сонау 40-жылдары атакты Баукеңнің (Б.Момышұлының) өзі қозғаған, аяққа тапталып, мазаққа ұшырап келе жатқан мемлекеттік қазақ тілінің жай-күйі еді сол жастардың алаңға жалау етіп шығып, Елбасыға жеткізбек болған екі талабының бірегейі, бастысы. Содан соңғысы - үстіміздегі жылдан бастап үкіметіміздің білім қуған ауыл жастарының жалғыз күнкөріс көзі - стипендиясын шектеуі болатын.

Орынды қойылған талап. Көпшіліктің құптап отырғаны да хақ. Тек үкіметіміз түсіністікпен қарап, орынды мәселенің орайын келтіруді шғындап қолға алса құба-құп болар еді.

Бейбіт ТӨЛЕГЕНҰЛЫ.

Аты бар да заты жоқ

Тіл туралы заңның аты бар да, заты жоқ. Олай болса, анаған, мынаған сілтемей, әркім өз басынан бастауы қажет.

"Бармақ басты, көз қысты" саясатының арқасында өз тілін білмейтіндер, білгісі келмейтіндер немесе біле тұра білмей қалатындардың талайы билікте жүр.

"Елдің болашағы - сендерсіңдер" деген сияқты сөздерден құлағымыз жауыр болып бітті. Ал, біздің болашағымыз булыңғыр. Ертең оқу бітпейік деп отырмыз. Қолымызға дипломымызды ұстап, қаңғып жүрсек, төрт жыл бойы төккен теріміздің жемісін қашан көреміз?

Жастардың талаптары бойынша тіл саясатын жандандыру мақсатында біраз шаралар іске асырылмақшы көрінеді ("Алматы ақшамы" газеті. 13-қазан, 1999 жыл).

Өз қоғамына өгей болып, қағажу көріп жүрген жастар алаңға шықпағанда "тоқ бала аш баламен ойнамайдының" кері жалғыз берер ме еді, кім білсін?

Жұлдыз ӘБДІЛДӘ.

Досым, саған айтамын...

Сырғыған сынап-уақыттың толқынымен балаң күлкі мен уайымсыз ұйқыдан арыла алмай, азамат ретінде танылуға тиіс "адам болған" бейнесін бұлдыр болашақтан іздеп жүрген заманда бір уақ ойланса, оралмас албырт шағының текке өткен минуттарының күнын түсінер еді. Өйткені болашақ жастық шақтан басталады. Қырыққа келіп, бірденені тындырамын деп тыраштанғандарды көріп жүрміз. Соған қарап түйген ой мынау: үлкен істі жігерлі жастың бастауы жарасымды көрінеді. Мынаған назар аударайықшы:

Паскаль 16 жасында әйгілі "паскаль теоремасын" ашқан.

Жанна д'Арк 17 жасында Орлеан қаласын қамаған әскерге қолбасшы болды.

17 жасында Марко Поло Азияға саяхат жасады.

18 жасында Ньютон әлемдегі тұңғыш айналы телескопты ойлап тапты.

18 жасында Пушкин "Руслан мен Людмиланы" жаза бастады.

19 жасында Рахманинов "Алеко" операсын жазды.

20 жасында Миклухо Маклай Канар аралдарын зерттей бастады.

21 жасында Мұхтар Әуезов "Еңлік-Кебекті" жазды.

22 жасында Шоқан Уәлиханов

Қашқарияға саяхат жасады.

23 жасында Фани Мұратбаев Жастардың дүниежүзілік коммунистік Интернационалының шығыс бөлігін басқарды.

24 жасында Күләш Байсейітова КСРО Халық әртісі атанды.

Үлкен іс, ірі қадам жасауға талпынатын кез келген сияқты. Бар болғаны өз жасыңды осы тарихи тұлғалардың жасымен салыстырып көр. Ұсақ-түйекпен айналысар алаңсыз күндердің қарасы көрінбей кеткен. Сенің ҚазМУ-ге түсуің бірінші ірі қадам делік. Алға қарай адымдай бер! Уақыт тоқтағанды білмейді. Сәл кідірсең - ұтылғанын.

Мұхтар.

Пікір-сайыс қазақша өтетін орын

Олар алға ұмтылууда. Білім мен ғылымға деген күштарлық оларды күннен күнге болашаққа етене жақын етеді. Жалын атқан жас, ұлт мүддесін ойлаған ұрпақ, бүгінгі таңда өзгеше леппен, жаңа нышанмен өсіп келеді. Өзіндік пікірін, ерекше идея, қырағы көзқарас танытуда.

Міне, осындай жастарды шоғырландырған орталық біздің елімізде де жұмыс істей бастады.

Оның алға қойған мақсаты - қоғамдағы өзекті проблемаларды талқылау арқылы жастардың әлеуметтік және шығармашылық белсенділігін арттыру болып табылады. Осы тұрғыдан алғанда: **әлеуметтік тұрғыдан белсенді тұлғалар тәрбиелеу; жастарды сыни көзқарасқа баулу; өз бетімен білім алуға үйрету; жаңа әлеуметтік-психологиялық қабілеттерінің қалыптасуына ықпал ету** басты назарда.

Бағдарламаның негізгі жұмыс істейтін топтары студенттер мен мектеп оқушылары. Оған қазіргі таңда 5600 адам мүше болып тіркелген. Біздің елімізде пікір-сайыстардың "Карл-Поппер" және "Парламенттік" деп аталатын үлгілері таралған. Екі үлгінің де өзіндік тәртібі мен қағидалары

бар. "Карл-Поппер" оқушыларға, "Парламенттік" үлгі студенттерге арналған. Екі үлгіде де ойыншылар екі топқа (команда) бөлініп, пікір-сайыс ұйымдастырады. Карл-Поппер үлгісінде әр топта үш адам болса, Парламенттік үлгіде екі адам. Алғашқы үлгіде төрешілер сайланып алынса, соңғысында төрешілер көрермендер болып табылады. Карл-Поппер үлгісіндегі бір топ тақырыпты, яғни, қойылған мәселені жақтай отырып "жақтаушы жақ" аталып, екінші топ даттай отырып "даттаушы жақ" тобын құрайды. Бір айта кетерлігі - топқа бөліну ойын басталарда ғана жербе арқылы анықталмақ. Ал Парламенттік үлгіде "Үкімет" және "Оппозиция" бір-біріне қарсы келеді, мұнда да топқа бөліну жербе арқылы

айқын болады. Тек төреші көрермендер (парламентарийлер) болмақ.

Пікір-сайыс осы уақытқа дейін орыс тілінде жүзеге асқан еді. Енді оның қазақша үлгісі жұмыс істей бастады. Ондағы мақсат - мүмкіндігінше көшірмеге ұрынудан қаша отырып, ұлттық үлгідегі орталық қалыптастыру.

Қадірлі жас! Өзінді өзін танытуға, өз біліміңді тереңдетуге ұмтылсаң, "Ұлттық Пікір-сайыс орталығына" кел. Сені онда өзіндей жалынды да өнерлі, саликалы да салмақты, шешен замандастарың қарсы алады. Орталық Абай атындағы Алматы Мемлекеттік университетінің жанында (оң жақ бүйірі) орналасқан. Кездесу уақыты әр сәрсенбі күні сағат 16.00-де.

Назым ДҮТБАЕВА.

Быть ли закону о труде?

В настоящее время в средствах массовой информации, в трудовых коллективах обсуждается проект Закона Республики Казахстан "О труде в Республике Казахстан". Несомненно, принятие такого Закона крайне необходимо нашему обществу, так как он поможет преодолеть многие экономические, социальные и моральные неурядицы и обрести человеку уверенность в завтрашний день. Но для этого необходим Закон, совершенный во всех отношениях, чтобы он смог защитить права наших тружеников.

Насколько разработан настоящий законопроект мы попросили прокомментировать председателя профкома КазГУ Ляйлю Сейсенбековну Адымову.

Корр.: - Ляйля Сейсенбековна, имеются ли в законопроекте слабые стороны, недоработки и насколько они серьезны?

Л.С.: - Я досконально изучила законопроект и нашла ряд недостатков, которые могут дать возможность толковать многие вещи совсем в иной ипостаси. Например, в статье 1. основное понятие, используемое в настоящем Законе. В фразе: "Коллективный договор - соглашение, заключаемое в письменной форме... добавив следует "обязательное соглашение". Или же в статье 6 п.1.9. Повышать свою профессиональную квалификацию - добавить после слова "квалификацию" 1) "за счет средств работодателя не реже одного раза в пять лет" или 2) "за свой счет с предоставлением оплачиваемого работодателем рабочего времени. Без этих существенных поправок не будет, во-первых, конкретизации, во-вторых из-за таких казалось бы мелочей могут ущемляться права работника. Четкостью и законченностью формулировок должен отличаться любой закон...

Кроме того в законопроекте много таких моментов, когда некоторые его положения противоречат другим уже принятым законам или же другим документам. Например, в статье 7, п.1.1. следует убрать слово "коллективные", так как это положение регламентируется "Законом о коллективных договорах", а в проекте Закона "О труде" нет механизмов заключения, изменения и расторжения коллективного договора. Или же в этой же статье в пункте 1.6. имеются такие строки: "Работодатель имеет право на прекращение работы организаций и

увольнение работников при их участии в организации и проведении забастовки, признанной по решению суда незаконной". Этот пункт следует убрать полностью, как противоречащий международно-правовым нормам. Или же в этой же 7-ой статье добавить по пункту 2.9. следующее: "работодатель обязан обеспечить работников всеми условиями по технике безопасности и охране труда согласно Закону об охране труда".

В законопроекте очень много туманных мест, нечетких выражений, которые потом, если будут приняты именно в этой редакции, могут ущемлять интересы трудящихся. Вот, например, в статье 15 пункт 1.1. имеются следующие строки: "...до истечения срока испытания одна из сторон вправе расторгнуть трудовой договор"... Тут обязательно необходимо добавить: "с указанием причины расторжения".

Также в проекте есть места откровенно противоречащие друг другу. Вот, например, в статье 16, где говорится о переводе на другую работу: "Перевод на другую работу в той же организации, а также перевод на работу в другую организацию, либо в другую местность вместе с организацией допускается только с письменного согласия работника, с внесением соответствующих изменений в трудовой договор, за исключением случаев, предусмотренных настоящим Законом". Также статья 16-ая - Перевод на другую работу и статья 17, где говорится о перемещении работника на другое рабочее место - противоречат друг другу. В статье 17, по-моему, необходимо снять последнюю строку "согласие работника не требуется",

добавив "допускается с письменного согласия работника". Такие же доработки необходимы в статье 18 пункт 2, в статье 25, где говорится об основании расторжения трудового договора по инициативе работодателя, в случаях: 5) При отказе работника от перевода в другую местность вместе с организацией. Предлагаю второе предложение убрать полностью: "Если работник не согласен...", так как подпункт 5 статьи 25 не соответствует данной статье и первое предложение, оставленное одним в подпункте, достаточно ясно отражает смысл.

Также, по-моему, требуются изменения к статье 66, касающейся учебных отпусков. Например, следует внести изменения в статью: "Работникам, обучающимся в организации образования, могут предоставляться оплачиваемые или неоплачиваемые дополнительные отпуска на период сдачи экзаменов, подготовки и защиты дипломного проекта (работы), сдачи выпускных экзаменов. Это предложение я предлагаю в редакции: "Работникам, обучающимся в организации образования, предоставляются дополнительные отпуска на период обучения, сдачи экзаменов, подготовки и защиты дипломного проекта (работы), сдачи выпускных экзаменов. Условия оплаты, частичной оплаты или без оплаты дополнительного отпуска оговариваются трудовым коллективным договором". Или же в статье 67, пункт 4 предлагаю вместо "Системы оплаты труда в организациях определяются коллективными договорами или актами работодателя" - "Системы оплаты труда в организациях определяются коллективными договорами и актами работодателя".

Корр.: - Как мы убедились, Ляйля Сейсенбековна, этот законопроект требует еще серьезной доработки?

Л.С.: - Да, несомненно. Закон нам нужен совершенным, но он еще сыроват, над ним требуется большая и основательная работа, так как он должен будет нас защищать еще долгие годы. В таком виде, конечно, принимать его будет большой спешкой.

Корр.: - Спасибо, Ляйля Сейсенбековна за такую очень обстоятельную и содержательную беседу!

Интервью
Нарбинь КЕНЖЕГУЛОВОЙ.

Республика жаңалықтарынан

Солтүстік Қазақстан облысының әкімі Қ.Нағыманов қазақ тілінің беделін көтеру жолында игі қдам жасады. Алпаның әр сәрсенбісі бұдан былай мемлекеттік тіл күні болып белгіленіп, бұл күні меншік нысанына қарамастан барлық мекемелер мемлекеттік тілді насихаттайтын болады.

Ұлттық ат спорты Федерациясы Сүйінбай ақынның басына кесене көтеру үшін банктен еспешот ашып, жылу жинауға кірісті. Кесене, кудай каласа, Алматы облысы Жамбыл ауданы Қарақыстақ аулында бой көтермек.

"Жаман иттің атын "Бөрібасар" қойыпты" демекші, қазір академия, университеттердің алуан түрі қаптап кетті. Мысалы, Оңтүстік Қазақстан облысы Сарыағаш аулында 7 университет, 3 академия ашылыпты. Ауылдық жерде атына сай кітапхана қоры, профессорлар құрамы жоқ екені айдан анық. Білімнен кадр кетті деген осы шығар.

Дулат дәстүрі

Ондай болмақ қайда деп...

Дулат ақын 90-шы жылдардан бері қарай ғана зерттеле бастады. Қазақтың белгілі ғалымдары Рәбиға Сыздықова, Құлмат Өмәралиев, Қанипаш Мәдібаевалар ақынның өмірі мен шығармаларын әр қырынан зерттеп, біршама тұжырымдар жасағаны белгілі. Біз мақаламызда соларға өз пікірімізді қоспақпыз.

Дулат жырларының өз замандастарынан ерекшелігі - Махмұт Қашқари өмір сүрген түркі дәуірінен бастау алып, ұлы Абай салған қазақтың европалық үлгідегі төл жазба әдебиетімен ұштасып жататындығында.

Қашқарида: *Иай барубан еркүзі,
Ақты ақын мундузы,
Тоғды йаруғ йулдузы,
Тынла сөзүм күлкүсүз.
Түрлүк чечек йарылды,
Барчын йазым көрiлдi,
Ужмақ йерi көрүлдi,
Тумлуғ иана келгүсүз*

Дулатта: *Атаны бала алдады,
Шешеге назар салмады,
Тенгерер жақсы қалмады
Қысқа менен ұзынды.
Мәстек озып бәйге алды,
Тайынша бұл боп тай қалды,
Бағасыз қыран жай қалды
Достықтың қылы үзілді.*

Құлмат Өмірәлиевтің пікіріне сүйенсек, XI ғасырдағы түріктердің ауызша және жазбаша поэзиясында екеуіне тел-ортақ: ааб-ээаб-вввб... - түрінде ұйқас құрайтын 7-8 буынды өлең үлгісі болған. Сол үлгіні XIX ғасырда өмір сүрген Дулат қайталайды.

Одан бері келгенде Дулат ақынның жыраулар поэзиясымен үндесіп, қабысып жататын шығармалары да бар. Мысалға алсақ,

Ақтамберді жырауда: *Жарлауға біткен жапырақ,
Жамылсаң тоңар ма екенбіз,
Жазыққа біткен бүлдірген
Сұғынсаң тояр ма екенбіз!
Тобылғы сапты қамшы алып
Тұмар мойын ат мініп,
Қоныс та қара ма екенбіз!*

Бұл XVII ғасырдың аяғы XVIII ғасырдың басында өмір сүрген Ақтамберді жыраудың "Күлдір де күлдір кісінетіп" деген өлеңінен үзінді. Осы шумақты Дулат XIX ғасырда "Ақтанға" деген өлеңінде қайталайды. Бірақ аздаған өзгерістер ғана енгізгенін ескертеміз.

Дулат ақында: *Жалаңға біткен жапырақ,
Жамылсақ тоңар ма екенсің?
Жазғы шыққан бүлдірген
Сұғынсаң тояр ма екенсің?
Будана көз, тоғыз тор
Сауыт киер ме екенсің?*

Ақтамбердіде бірінші жақта, Дулатта екінші жақта жырланып тұр. Бұл Дулаттың жыраулар поэзиясымен үндестігі. Жыраулар поэзиясында жыр басталғанда бір сөзді екі-үш рет қайталап айту дәстүрі бар. Мысалы, XV ғасырда өмір сүрген қаз туған жырауда "Алаң да алаң, алаң жұрт", Шалкиіз жырауда "Жел, жел есер, жел есер", "Асқар, асқар, асқар тау", XVIII ғасырда өмір сүрген Бұхар жырауда "Ай, заман-ай, заман-ай", "Бұл, бұл үйрек, бұл үйрек" деген сияқты көптеген жолдар бар. Бұл жыраулар поэзиясының өзіндік ерекшеліктерінің бірі деп жүрміз. Осыны XIX ғасырда өмір сүрген Дулат дәстүрге ала отырып өз жырларында көрсетеді. Мысалға "О, Ақтан жас, Ақтан жас!", "О, Сарыарқа, Сарыарқа!", "Май, май десен, май десен". Біз жыраулармен замандас болғанына өлең құрылысына, тағы басқа заңдылықтарға қарап "ақын" деп бөліп алып жүрген Шал ақынмен де үндесіп жатқан тұстары жетерлік. Мысалы, Шал ақында:

*Он бестегі жасым-ай,
Жарға ойнаған лақтай,
Жиырмадағы жасым-ай
Көлге біткен құрақтай - деп басталатын өлең жолдары*

Дулаттың мына бір өлеңімен мәндес, мағыналас екендігі ап-айқын. Дулатта:

*Он бес деген жас қайда,
Жарға ойнаған лақтай?
Қайда көттің жиырма жас,
Тастан шыққан булақтай*

Дулат өлеңдері қазақ әдебиетіне жазба поэзияның алғашқы үлгілерін өкелді. Профессор Ханғали Сүйіншәлиев былай деп жазды: "Дулат шығармалары қазақ жазба әдебиетінің қалыптасуына өз үлесін қосты. Ол поэзиямыздың мазмұнын байытты, оның көркемдік түрі жағынан да

жетіле түсуіне көмектесті".

Мұхтар Мағауин болса "Дулат қазақ поэзиясын мазмұн, тақырып жағынан байыта түсті, түр көркемдік тәсілдер тұрғысынан жаңа сатыға көтерді", - деп өз пікірін ортаға салды.

Х.Сүйіншәлиев: "Дулат өлеңдерінің мазмұн, тілі халық ауыз әдебиетімен ғана үндесіп жатпайды. Соған қоса Абай, Ыбырай, Махамбет, Шортанбай сияқты кейінгі ақындармен үндесіп, пікірлері астасып жатады" - деген пікір айтты. Осы тұжырымға біз де қосыламыз. Дулат өлеңдері әсіресе қазақ жазба әдебиетінің іргетасын қалаған Абай өлеңдерімен жымдасып жатады.

Дулаттың: *Мөңіреп жұртқа ой қайтты,
Бұзауы өлген сиырдай.*

немесе,

*Саудагер сарттай қайтты өмір,
Құмар ойнап ұтылған, - сияқты образға толы тіркестерін*

Абайдың: *Адасқан күшік секілді,
Ұлып жұртқа қайтқан ой - деген жолдарынан ажыратып*
алмаймыз. Абай Дулат айтқан ойдың жалғаушысы, дамытушысы іспетті. Тақырыбы, идеясы жағынан да екі алыптың жырлары қанаттасып, қабысып жатады. Мысалы Дулатта:

*Орыстың көрсе улығын
Қыздан-дағы қылықты...
Майырдың алса бұйрығын,
Борбайға қысып күйрығын
Ел пысығы жортады-ай.*

Абайда: *Мәз болады болысын,
Арқаға ұлық қаққанға.
Шелтірейтін орысын
Шеңді шекпен жаққанға*

Енді Дулат ақын өлеңдерін суырып салып айтпаған, жазып шығарған деген пікірге тоқтағымыз келеді. Дулаттың тұстастары Шөже, Кемпірбай сияқты суырыпсалма ақындардан бірер мысал келтірейік:

Шөже: *Білгендей шапшаң қуып жетерімді,
Япыр-ау, осы қайдан көтерілді?
Әкең мен шешен шешпес жұмбақ айтып
Жол бойы түсірейін беделінді.*

Кемпірбай, *Әй, соқыр, сөзге тосу ақыл бердім,
Айрылып таза малдан тақыр болдың.
Өлеңге бейсауат сөз қосамын деп,
Қалтырап топ ішінде пақыр болдың.*

Міне, бұл таза суырыпсалмадан туған айтыс өлеңдер. Ал бұған "Кеудеме қайғы толған соң, тунық жырмен жуынам", "Күндіз күлкі бермеген, Түнде ұйқы бермеген, көзінен төкті арманды", "жетімдіктің бөлі", "көңілдің қутысы" сияқты қазақ поэзиясында өзіне дейін болмаған соны образдарға толы жырлар тудырған Дулат ақынды телітін болсаң қателескен болар едік. Дулатты түркі әдебиетінен, одан бергісі жыраулық поэзиядан тәлім алып, ақындық поэзияның дамуын жеделдеткен ұлы суреткер деп тануымыз қажет.

Дулаттың: *Күнәм жойқын, тәубәм аз,
Тіршіліктен не таптым!
Дүние-жемтік, мен-төбет,
Соны бақпай не бақтым?
Ырылдасып әркіммен
Не қалқыздым, не қаптым...*

деген өлеңі қазақ поэзиясында өзіне дейін болмаған тың тенеулерге толы, қиыннан қиыстырылған шығарма деп айтуға әбден лайық.

Профессор Рәбиға Сыздықованың сөзімен айтқанда: "Дулат-Абай" дейінгі қазақ ақындарының ішінде жазба поэзияға бірталай жақын келген. Европа мен орыс мәдениетінде классикалық поэзия деп аталатын өлең сөздің біраз белгілерінің қазақтағы бастауын танытқан ақын. Қазақ поэзиясы Абайға дейін ауызша жаралып, ауызша таралған, бірақ тілі ауыз әдебиеті тілінен өзгеше түсетін, авторлы поэзия болды, қазіргі жазба поэзияны бастаушы - Абай десек, Абайдың тақыр жерден өнер таппағанын және білуіміз керек.

Қазақ жазба поэзиясының алғашқы нышандары Дулат өлеңдерінен көрінеді. Іргетасты қалаған Абай болса, соны қалау кезеңі туғандығын қалайша қалаудың алғашқы үлгілерін көрсеткен Дулат деп айтуға әбден болады".

Шындығында Дулат ауыз әдебиеті мен жазба әдебиетті жалғап тұрған алтынкөпір іспетті.

Студент дәптері

Аудиториядағы әбігер

Сабак басталатын уақыт болды. Студенттердің біразы келген. Әркім өз шаруасымен отыр. Алдымдағы екеу ауыздары жабысып өсек соғуда.

- Кеше бір жігітпен таныстым. Машинасы, үйі бар екен. Байдың баласы. Тек түрі онша емес.

- Мен әлгімен ренжісіп қалдым. Бір тормоз ғой өзі. Бар айтатыны әдебиет, өнер. Қолынан кітап түспейді. Сабакта басы қалғандай...

- Ал, біз барға бардық. Қыдырдық. Ренжіскенің жақсы болыпты. Не қыласың ондай мамбетті. Мен басқасын тауып берем...

- Оң жағыма қарадым. Бір қыз карта сапырып отыр...
- Сүйеді, сүймейді. Сүйеді, сүймейді... Менен басқа тағы біреуі бар екен ғой залымның?! Ол қай шайтан екен? Сағынады. Келгісі келіп жүр. Атасының басы! Келіп көрсін осыдан. Мәссаған, жақында бір "разборка" түр. Менің анаумен кездесіп жүргенімді біліп қояр ма екен...

Сол жағыма қарадым. Басы кегеңдеп, теңселіп отырғанға, ауырып отыр ма десем, жыны қысып отыр екен. Музыка тыңдаған түрі. Бұдан көзімді тайдырып әкеттім де, бұрылып артыма қарадым. Алдына газет-журналдардың қиындысын

жиып қойып, бір бала отыр. Байқамағансып алдындағысына қарап едім, өңкей жалаңаш қыздардың суреті екен.

Асығып бір қыз кірді. Мұғалімнің жоқ екенін көрген соң, еркінсіп шет елдердің бірінің тілінде бірдене делі. Амандасқаны. Өз тіліміз емес, орыс тілі де далада қалыпты. Орнына барды да "қару-жарағын" сайлап алып, боянуға кірісті.

Сүйретіліп мұғалім де жетті-ау. Бәрі топырлап орындарынан тұрды.

- Сәләмәтсіңдер ме?! Отырындар. Кешігіп қалдым ғой деймін. Тексеріп кетті ме әлгілер?

- Жоқ. Кіру енді болды, - дедік жамырап. Алдымдағы екеу әлі сөйлесіп отыр...

- Мә-ә, оқу аяқталып қалыпты ғой. Зачеттарды қайтер екенбіз?

- Өй, қойшы. Өтерміз өйтіп-бүйтіп.

- Сабакқа келіп отырғаным бүгін ғой.

- Өздері-ақ қойып береді.

- Қане, тынышталындар. Таң атпай не тауып айта бересіңдер-ей, сендер? Кім бар, кім жоқ, түгендейік.

- Түгелміз, апай. Бәрі бар.

- Қашаннан бері түгел келетін болғансыңдар? Жаңалық қой.

Жартымызға жуығы келмеген еді. Апайымыз біраз ұрысты. Тәртіп, тәрбие жайында мысалдар келтірді. Кенет, өз әңгімесінен өзі жалығып кетті ме, жоқ, сабак екені есіне түсті ме, лекциясын бастады.

- Апай, апай. Бұны өткенде де оқығансыз.

- Тыныш, артық болмайды.

- Айтпақшы, бүгін лекция

емес, семинар ғой, - деді оң жағымдағы "балгер" қыз.

- Айтпасаңшы, ей. Оқып берсін оқитының, - деп оны артындағы ұйықтап жатқаны да, тындап жатқаны да белгісіз, бір бала тұртті.

- А-а, семинар екен ғой. Бәсе, қане өткен сабакқа тоқталайық. Қосымша әдебиеттерді пайдаланып тұрып айтыңдаршы...

- Апай, бір минутқа шығып келейінші.

- Отыр, кіргенің жаңа ғой. Саған тапсырма беріліп еді ғой. Әлгі еңбек ерінен интервью алдың ба?

- Мен барғам, апай...

- Иә, мен жіберді деп айттың ба? Қуанып қалған шығар...

- Ол кісі былтыр өліп қалған екен ғой.

- А-а? Тірі сияқты еді...

Қап, үлгері алмай қалғанымыз-ай.

- Мықты кісі ме еді?

- Ол не қылған кісі, апай?

- Енді... өйтеуір, не ғой... Жиырмасыншы ғасырдың бір мықтысы деп жүрген сон...

- Жиырма бірінші деңіз, апай...

- Не-ме-не?! Жиырма бірі несі мынаның? Сұмдық қой мынау! Кімдерді оқытып жатырмыз? Ертен кім болып шығасындар? Ей, сендердей кезімізде...

- Иә, апай. Сол кездеріңізді айтыңызшы?

- Жас кезіңізде қандай болдыңыз, апай?

- Әңгіме демекші... Мен әлгі...

Апайымыз сөмкесін алдына алды. Бір пәленін басталғанын ішім сезді. Е, бәсе. Дәл өзі.

- Бір кітаптар әкеліп едім. Жазғышбек деген ағаларыңдікі.

Өте тамаша жазылған. Ертен

сессияда керек болады. Қиналмайсыңдар. Бір-бірден алыңдар. Әлі-ақ рахмет айтасындар...

- Ой, апай, қаншадан?

- 250-ақ теңге.

- Автордың атын бірінші рет естіп тұрмыз...

- Ауылшаруашылығы, техника мен мал азықтарын қалай пайдалану жайында.

- Оның бізге не қатысы бар?

- Неге қатысы жоқ. Немене, бәріміз қызметкер болып кетеміз деп жүрмісіңдер. Қане, староста қайсысың? Таратып бер. Алмағанының тізімін маған әкел.

- Ақшаны қайдан табамыз...

- Шәкіртақыны не үшін алып жатырсындар? Сендердей...

Апайдың сөзі аяқсыз қалып, есік ашылды.

- Апай, кіруге бола ма?

- Не дейді мынау? Ей, айналайын. Уақыттың қанша болғанын білесің бе сен?

- Шығуға әлі он бес минут бар ғой.

- Сендердің кураторларың кім өзі? Мәселелеріңді дұрыстап қарамаса, сұмдық қой мынау.

- Өзіміз де білмейміз, апай.

- Айтқандай куратор сіз емессіз бе?..

Есік тағы ашылды. Деканаттан келген "жаушы" екен. Жетістірмесі белгілі.

- Кешіріңіз, хабарландыру айта салайын.

- Айта ғой...

- Қазір өткен семестрден қарыздары барлар деканатқа келіңдер. Ал, сізді декан шақырып жатыр.

Бәріміз тізіліп кетіп барамыз. Соңымызда апайымыз. Бұл кісіні неге шақырды екен?

Қанағат ӘБІЛҚАЙЫРҰЛЫ,

Студенттер

Студенттер - аяулы, ақ армандар,
Жыл сайын жасарғандар, жаңарғандар.
Қызық қуып терезеге қадалғандар,
Білім алып бөлмеге қамалғандар.

Студенттер - аптыққан ақ көңілдер,
Өкініштер, шаттықтар, тәтті өмірлер.
Ауылға "әкел" - айтатын сәлемдері,
"Ақша сал, жетпей жатыр, әкеліңдері!"

Студенттер - сарылып ой қуғандар,
Қарынды қанағатқа тойдырғандар.
Қара нанды достармен қак бөліп жеп,
Күн сайын, апта сайын той қылғандар.

Студенттер - болашақ жас мамандар,
Үйі жоқ, үйленуден қашпағандар.
Қиындыққа қысылып, саспағандар,
Бастарына тек кітап жастағандар.

(Белгісіз замандастың өлеңі).

Голубые сумерки Японии

В течение многих веков одним из таинственных островов была Япония. Страна боевых самураев, обольстительных геиш и сумов тяжеловесов. Она упорно хранила молчание и не желала вступать ни с кем в контакт. Но пришел XX век с его прогрессивностью, динамичностью, новыми открытиями и Япония приоткрыла завесу таинственности. Сегодня это технически развитая страна и съездить в нее может каждый. Даже простой студент КазГУ. Нужно только победить в конкурсе "Ораторское искусство Японии" и выиграть поездку на 10 дней: еще учитывая и то, что все расходы во время путешествия на себя берет Японское посольство в России.

В прошлом году на конкурсе победил студент факультета востоковедения Торайгыров Батырхан. После поездки Японии, он поделился с нами своими впечатлениями.

Первый город, в который он прилетел был Токио. В аэропорту его встретил преподаватель японского языка мистер Таказава. Раньше он преподавал в КазГУ. Он и стал для Батырхана гидом и показал все прекрасные уголки, места города.

Исторический город Нара славится своими старинными храмами. Один из древнейших храмов это Хорюджи, он был

построен без единого гвоздика. Здесь минуты текут: не спеша и призрачное прошлое еще живет. Его можно уловить и прочувствовать в голубых сумерках.

В городе Сэнпай Батырхан встретил казахскую семью. Они были рады встретить земляка и все время интересовались изменениями, происходящими в Казахстане.

Несмотря на прогресс происходящий в мире науки и техники, Япония - дорогая страна. Сами жители не могут позволить себе удовольствия поехать по острову и предпочитают отдыхать за границей.

Граждане в Японии очень законопослушные, но не загоняют себя в традиционные рамки. Молодежь достаточно раскрепощенная и развлекается покруче нашей.

Студенты в свободное время занимаются спортом, а после занятий подрабатывают.

Когда Батырхан уезжал из Японии, он почувствовал, что оставляет частицу своей души здесь, в стране восходящего солнца.

Айнур КАРГАЛИНОВА,
студентка 4 курса
факультета журналистики.

Здоровый образ жизни

"Цигун" - верный путь к здоровому образу жизни

Многолетние эмпирические исследования показали, что состояние здоровья и

продолжительность жизни населения зависят от генетических данных человека на 20,4%, состояния окружающей среды - на 19,9%, от уровня развития здравоохранения лишь на 8,5% и на 51,2% - от образа жизни. Из приведенных данных видно, что главный рычаг здоровья и продолжительности жизни человека в руках самого человека.

Ведь ясно, что на прошлую генетику не можем повлиять, состояние окружающей среды под воздействием человеческой деятельности пока не улучшается, а скорее всего наоборот, ухудшается, услуги здравоохранения с каждым годом также уменьшаются или оказываются за плату.

Поэтому состояние здоровья населения, даже в молодом возрасте в нашей республике сильно ухудшается. Это наглядно видно по данным зав.кафедрой физвоспитания КазГУ, заслуженного тренера республики А.И.Арещенко: "Если в 1988-89 учебном году число освобожденных от занятий по физическому воспитанию составляло 17,2%, то в нынешнем 1998-99 учебном году - 30,3% от общего числа студентов. Цифры, конечно, впечатляющие, что требует незамедлительных действий. Спрашивается, чем можем действовать

Кафедра физвоспитания начала выпускать стенгазету "Здоровый образ жизни", публикуя очень интересные статьи по этому вопросу. Еще в конце прошлого года в газете "Қазақ университеті" зав.кафедрой А.И.Арещенко под рубрикой "разбудить резервы" опубликовал интересную статью "Зарядка простая, но ... оригинальная". Мы, следуя этому примеру хотим предложить читателям "Қазақ университеті" данную статью о цигуне.

на собственное здоровье? Ответ вытекает из приведенных выше данных, тем чем мы сами можем - это ведение здорового образа жизни.

Китайское слово "цигун" состоит из двух слов и переводится на русский язык следующим образом: "ци" - энергия, "гун" - движение, поток, т.е. получается движение или поток энергии. Смысл занятия гимнастикой заключается в том, что занимаясь ею, регулировать мыслью дыхание и положение тела в каналах, усиление ее циркуляции, вводить все системы организма в состояние баланса, равновесия. Занятия проводятся медленными движениями, не затрачивая много сил, поэтому при занятии люди сильно не потеют. "Цигун" имеет тысячелетнюю историю, им занимаются в Китае от мала до велика. Вероятно, этим можно объяснить здоровье китайцев и их количество - более миллиарда жителей. За последние годы география "цигуна" расширяется, в том числе по странам бывшего СССР. За последние 2 года им начали заниматься и в Алматы, именно в спорткомплексе КазГУ. Инициатором этого является В.И.Спиридонов - большой знаток "цигуна", опытный гимнаст-терапевт, ученик мастера Пекинского

университета по "цигуну" профессора Ли Пзи Шена. Тренер В.И.Спиридонов не только объясняет как выполнять упражнения, а сам их делает вместе со всеми и по ходу подробно объясняет их назначение, пользу здоровью человека. Гимнастикой летом занимаются на свежем воздухе на улице, а зимой в хорошо оборудованных залах спорткомплекса. Ограничений для желающих посещать по полу, по возрасту нет. Уже почти 2 года группа из 10-15 человек занимается этой гимнастикой. И мы очень довольны, что пришли сюда, у всех отличное самочувствие.

Занятия в основном проводятся после рабочего времени. Все желающие записаться в группу могут связаться по телефону 47-06-86, 47-06-80 или прийти в спорткомплекс к В.И.Спиридонову.

Цигун - это оздоровительная система для профилактики и лечения болезней, защите и укрепления здоровья, предотвращения преждевременной старости. Цигун усиливает интеллектуальные возможности и раскрывает скрытые потенциалы человека. Цигун - это и гимнастика и философское гармоничное отношение к миру, и психологическая саморегуляция, и энергетический баланс, это - здоровье!

Занимайтесь вместе с нами, дорогие друзья!

Е.У.ЖАМАЛБЕКОВ, профессор

Әлем-ақпарат. Әлем-ақпарат

Орта Азия

Қазақстанда 10 қазанда болып өткен Парламент сайлауы бұрынғы Кеңес Одағының Орта Азиядағы 5 тәуелсіз мемлекеттеріндегі сайлаулар легін бастап берді. Таяу болашақта Қырғызстан, Тәжікстан және Түркменстанда Президент немесе Парламент сайлаулары өтпек. Бірақ, батыс саясаттанушылары бұл елдердің саяси олимпінде қандай да бір өзгерістер бола қоятынына сенбейді. Өйткені, демократия принциптерінен әлі де алыс жатқан Орта Азия республикаларында әділ сайлау өтеді деп айту қиын.

“Президент С.Ниязовтың жеке басына табынушылық айқын көрініс тапқан **Түрікменстанда** биылғы 5 желтоқсанда тпек Парламент сайлауы әшейін көзбояушылық болып шығады”, - деп есептейді батыс эксперттері. Сондықтан ОБСЕ Ашхабадтағы өз өкілдерін жіберуден бас тартып отыр. Ал, **Өзбекстанда** Президентті таңдау 2000 жылы 9-қаңтарда болады. И.Каримовтың 1991 ж. сайлауда басты қарсыласы болған Мухаммед Салық бүгінде “Әрк” (“Бостандық”) партиясының лидері. Бұл партия заңды түрде тіркелуі былай тұрсын, елге құбыжық күйінде танытылуда. Ал М.Салықтың өзі биылғы ақпанда болған жарылыстарды ұйымдастырды деп айыпталуда. Сондықтан, сайлауға нағыз оппозицияның жолы жабық.

Дегенмен, Каримов курсы толқ қолдайтын Ұлттық демократиялық партия 11 қазанда 52 жасар Абдулхафиз Джалаловты кандидат ретінде ұсынды. Қалған 8 партия Каримовтың өз тағына қайта отыруын ашық қолдап отыр. Енді бір партия өз шешімін айтуы керек. Жалғыз үміткердің Ислам Каримовқа балама ретінде “қуыршақ” кандидат ролін ойнап отырғаны түсінікті.

Ал **Тәжікстанда** 9-қарашада өтетін Президент сайлауына ел ішіндегі беделі экстремистермен келіссөз жүргізудегі қырсыздығына және әлеуметтік жағдайдың шегіне жете нашарлауына орай тым төмендеген Э.Рахмонов қана қатысады. Ал оппозиция өкілдері (3 адам) қолдаушылардың 145 мың қолын жинай алмай шаң қауып қалды.

Қырғыз басшысы А.Ақаев региондағы ең ірі реформатор және демократ болып саналады. Ол өзге ортаазиялық әріптестері сияқты өкілеттігін узарту жөнінде референдум өткізу әрекетіне барған жоқ және оппозицияның пікірлерімен аз да болса санасып отырады. Соңғы айлардың ішінде ел қауіпсіздігіне төнген қатерден соң А.Ақаев мемлекет ісінен біржола кетіп, өзі бұрын айналысқан ғылымға оралуды жөн санайды. Ол ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО сияқты халықаралық ұйымдардың басшылығына баруды да ойлапты. Бірақ, бұл ойы тек арман түрінде қалса керек.

Президенттік таққа Феликс Кулов келуі мүмкін. Ол жақында құрылған “Ар-Намыс” партиясының лидері, генерал шені бар. 90-жылдардың басында ГКЧП кезінде А.Ақаевтың ең басты қолдаушысы болған. Бірақ, соңғы кезде екеуінің арасынан ала мысық өткенге ұқсайды. Барлығына нүктені 2000 жылдың соңындағы сайлау қояды.

АҚШ

АҚШ сенаты мемлекеттік хатшы М.Олбрайт пен қорғаныс министрі У.Козеннің өтінішіне қарамастан, ядролық сынақтарға тиым салу туралы шартты ратификацияламай тастады.

М.Олбрайттың “Чикаго трибюн” газетіне берген мәліметтеріне қарағанда, аталмыш шартқа Б.Клинтон әлем елбасылары ішінде бірінші болып қол қойған.

Ресей

Ресей үкіметі осымен екінші жыл АҚШ-тан азық-түлік көмегін беруді сұрап отыр. АҚШ ауылшаруашылығы министрі Д.Гликманның айтуына қарағанда, Ресей жалпы көлемі 5 млн тонна болатын бидай ұны, малазықтық арпа сияқты аса қажетті өнімдерге зәру болып отыр. Өткен қаржы жылында АҚШ Ресейге жалпы құны 1,2 млрд долларды құрайтын 3,2 млн тонна азық-түлік көмегін берген. Бұл өнімдердің жартысынан көбі тегін берілсе, қалған бөлігі “Бейбітшілік үшін өнім өндіру” бағдарламасы бойынша арзан бағаға сатылған.

Ал АҚШ шаруашылығы керісінше өнімнің көптігінен бағаның шектен тыс құлдырауын сезініп отыр. Ендігі жерде Америка Ресейге өз эксперттерін жіберіп, мәселені зерттеген соң шешім қабылдайтын болады.

Украина

Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы (ОБСЕ) Украина президенттігіне кандидат Наталья Витренкоға қастандық жасалуына байланысты алаңдаушылық білдіретінін мәлімдеді. “Кандидатқа қарсы күш қолдану оны және оның жақтастарын үркітуге әкеліп соғады”, - дейді халықаралық ұйым өкілдері. Олар ел басшылығынан сайлауалдындағы дайындық барысының тең және әділ өткізілуін, кандидаттар өмірінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуді сұрайды.

Чешенстан

Ресей әскерлері бұрынғысынша Бамут, Серноводск, Ассинск елді мекендерін, Грозныйды атқылауларын бір күнге тоқтатқан емес. Олар соңғы қарақшыны жойғанша айтқанымыздан қайтпаймыз дегенді еске салады. Дегенмен мұнда не жатқанын аңғару қиын емес. Ол - қолдан шығып кеткен бүлікшіл Чешенстанды Ресейге қайтару.

Армения

Қазанның 27-сінде сағат 17-ден 5 минут өткенде мәжіліс жүріп жатқан Армения Парламентіне қарулы қарақшылар кіріп келіп, “халықтың қанын ішкендерін жетеді” деп алдыңғы қатарда отырған адамдарға қарай оқ жаудырған. Үкімет басшысы Вазген Саркисян, Парламент төрағасы Карен Димирчян, оның екі орынбасары, бір Үкімет мүшесі және үш депутат қаза тапты. Өзге жаракаттанғандар да баршылық.

Түнімен жүргізілген келіссөздер он алты сағатқа созылды. Соныңда терроршылар кепілге ұстағандарының бәрін жіберіп, қаруларын тапсырып, өз еріктерімен берілді. Осы қанды оқиға дүниені дүр сілкіндірді. Халық есебінен күн көріп билікке жеткендер ойлана бастаған сынайлы.

Грузия

“Файненшл Таймс” газетінің сұрақтарына берген жауабында Президент Эдуард Шеварнадзе Грузия 2005 жылы “НАТО есігін қатты қағуды жоспарлап отыр” деп мәлімдеді.

Интернет мәліметтері бойынша
әзірлеген **Мұхтар СЕНГРБАЙ.**

Қарт ана мен қара есік

(новелла)

Ауыл шетіндегі төбесі жайпақ жалғыз үй. Сыры кетіп сықырлаған қара есіктен далаға шығып асыр сала ойнаған балалар да көрінбейді. Үй маңында қыбырлаған жан жоқ. Бүгін таңертеңнен бері қара есіктен аттап шыққан жан болмады. Жалғыздықтан жалыққан қарт ананың таңертеңнен бері мазасы жоқ. Қайта-қайта қара есікке жаутандай қарайды. Сықырлаған қара есік ашылып, қалада тұратын жалғыз ұлы бала-шағасымен күлімсірей кіріп келе жатқандай сезінеді.

Жалғыз ұл. Сол шіркін осы есіктің табалдырығын аттайтын күн қашан келер екен. Көңілі құлазыған ана қара есіктен көз алмайды. Күтімі болмаған соң адам да, зат та тозады ғой. Кемпір есіктің сықырлаған сикына қарап осындай ойға да кетеді. Ашылса да, жабылса да сықыр-сықыр еткен қара есіктің тағдыры да қартайған қарт ананың тағдыры сияқты.

Қалаға көшкен келін-баланың орнында жалғыз қалған қарт ананың сырын да, мұңын да тыңдайтын осы дәу қара есік.

Жалғызын сағынған кезде көз жасын төккен анамен қосыла жылап, ананың "балам келер" деген үмітін де, "жалғызымды көре алмай кетемін бе" деген күдігін де адамша сезінетіндей...

Даланың екпіні қатты желіне сықырымен үн қосқан қара есік жыл бойы хабарсыз кеткен келін мен балаға анасының сағынышын тезірек жеткізгісі келгендей ашылады, жабылады. Көңілін күдік пен үміт билеген қарт ана бүгін сол сықырды тыңдай-тыңдай шаршаған да сияқты. Күнде таңертең есікті ашып, үлкен жолға үміттене қараушы еді...

Бүгін сол үмітін жоғалтқандай...

Бәріне осы қара есік кінәлідей...

"Әй, сықырлаған неме, сенің табалдырығыңды аттап, босағадан далаға шыққандардың бәрі қайтпайтын болды ғой. Сен бір күтсіз есік болдың. Жалғыз қойыма айырбастасам да сенің орныңа жаңа есік орнатпасам, көрген екенсің", деп ашуланған қарт ана қара есіктің көзін құртып, құт болып қонар жаңа есік орнатуға бекінді. Сөйтті де орнынан тұрып, қара есікті сарт еткізіп ашты да далаға шықты. Қарт анаға "мейірімсіз ұлыңа келме деген мен бе" деп ашуланғандай қара есік те тот басқан топсасы сынып кетіп құлап түсті. Сонымен қарт анаға серік болған қара есіктің де шаруасы бітті. Қарт ана "енді кіммен сырласамын" дегендей құлаған қара есікке жалғыз серігін жоғалтқандай аянышпен қарады.

Ғалия Баймағанбетова.

Говорят первокурсники.

Я хочу действовать!

Я выбрала журналистику прежде всего, чтобы стать необходимой для общества, для своей страны, оставить след после себя.

Когда молодое поколение казахстанцев с усмешкой говорит, о том что ни за что не останется жить в своей стране, мне становится очень больно и обидно. Ведь в истории каждой страны бывают переломные моменты, и кто, если не мы, новое поколение казахстанцев, будем поднимать нам с Вами Казахстан?! Это

наша Родина, независимо от её настоящего экономического состояния. И я буду помогать развиваться ей. Я считаю, что профессия журналиста как нельзя лучше подходит для того, чтобы постараться хоть как-то влиять в положительном плане на нашу молодежь, на наше будущее.

Лора Енина,
студентка 1 курса
факультета журналистики

Ұлылардан ұлағат

"Жай ғана оқу дегеніміз - түк те емес. Ең бастысы - нені оқитының және оны қалай қабылдайтының".

В. Чернышевский.

Летний загул

Ну, кому как - кому гулянка, а кому работа. Быть может, какая-то часть студенческого населения и отдыхала, но большинство (и притом подавляющее) пахало за милую душу. Некоторые бедолаги работали только для того, чтобы заработать себе денег на карманные расходы, остальные же, что называется набивали руку. Последним денег либо не платили вообще, либо платили по минимуму. Выходит, нарабатывание опыта никак не сочетается с финансовой стороной дела. К примеру, я сам проработал в газете (какой - не скажу) около двух месяцев и получил за свою работу какую-то малость. Ибо то, что мне заплатили, деньгами никак назвать нельзя. Конечно, можно было на все махнуть рукой и укатить куда-нибудь на Иссык-Куль. Море, пляж, горячее солнце, красивые девочки... И никаких замечаний от редактора, никаких бешеных скачек по всему городу. Но все дело в том, что это, как ни странно, неожиданно понравилось.

Да, понравилось и то, что мне говорят, как нужно писать, а как писать не следует, понравились ехидные реплики более опытных журналистов, понравилось чувствовать себя одним из них, чувствовать себя нужным. И когда вся редакция выходит в обеденное время на перекур, чтобы обсудить возникшие проблемы (а их всегда полно), и ты выходишь вместе с ними, чувствуешь себя счастливым человеком. Поэтому я не завидую тем студентам, которые провели все лето за игрой в баскетбол, компьютерные игры, лежа на диване или нежась на теплом песочке.

Единственное, что угнетает, так это то, что пошел в газету только тогда, когда подошло время отрабатывать практику. Мог бы заняться этим гораздо раньше. Так что хотелось бы посоветовать "первошам": если есть возможность, идите работать сейчас и не ждите, пока вас кто-то подтолкнет к этому. Потом вам будет намного легче.

Роман ТАРАСОВ.

Қазайым

Кітап әлеміндегі жаңалық
Новости в мире книг

Ғылым кітапшасы жаңыдан жарық көре бастады. Онда кітапхана қорына түскен ең жаңа басылымдар туралы мәліметтер, авторлар туралы деректер, кітапханашылар туралы мағлұматтар, Интернет дүбесіндегі соңғы жаңалықтар, оқығандар туралы ойлар және басқа да жаңалықтар ай сайын беріледі-отырады. Бүгінгі дейін екі саны жарық көрген басылымға сәт-сапар тілей отырып, ондағы кейбір кітап мәліметтерін өз оқырмандарымызға ұсынауды жөн көрдік.

Кто есть кто в Казахстане науке: Справочник /Гл.ред. А.Нысанбаев; Сост. А.А.Женсыкбаев, М.Ш.Хасанов, В.А.Лата, А.Т.Тусупов. -Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 1999. -607 с.

Казахский народ во все времена с особым уважением относился к мудрецам, «крывшим людям необъятные глубины знаний. Кадровые ресурсы отечественной науки являются органичной частью научного потенциала Республики Казахстан. В справочник, впервые выпускаемый в нашей республике, включены библиографические сведения о докторах наук. Высокую оценку мировой научной общественности получили работы ученых КазГУ во многих отраслях науки, включенные в данный справочник. Издание предназначено для широкого круга читателей.

Этикет. Умение жить и вести себя дома, в семье и в обществе. -М.: Титатель-Триада, 1999. -224 с.

Система поведения человека в обществе создавалась веками и называлась одним коротким словом - этикет. Книга поможет вспомнить кодекс правил хорошего тона, чтобы не казаться в плену условностей. Для широкого круга читателей.

Мұхтарова А.К. Шетелдердің мемлекет және құқық тарихы /Қазақ мемлекеттік заң университетінің кітапханасы. -Алматы, 1999. -570 б.

Заң ғылымының кандидаты Мұхтарова Айжан Қалесқызының ұсынып отырған лекциялар курсы жоғары оқу орындарында оқитын студенттерге, аспиранттарға және оқытушыларға арналған.

Қазақстан Республикасында қазақ тілінде жазылған тұңғыш туындыда автор әдістемелік жаңалықтарды қолдана отырып, ежелгі, орта, жаңа және қазіргі ғасырлардың ең маңызды бағдарламаға кіретін құқықтық мұраларын мемлекеттік тілге өзі аударды. Әр тақырыпқа лекция, үлгі және құқықтық мұра ұсынылған.

Алдабек Н.Ә. Ежелгі Қытай тарихы. -Алматы, 1999. -87, [1]б.

Оқулықта көне Қытайдың тарихы, мәдениеті, мемлекеттің пайда болуы, қалыптасуы, әлеуметтік-экономикалық және саяси жағдайы мен сырт елдермен байланысы мәселелері қарастырылады.

Новое о Каспии

Только недавно вышла из печати в издательстве "Қазақ университеті" две ценные книги доктора геолого-минералогических наук, члена Академии наук Туркменистана, профессора, заведующего кафедрой Актауского университета им. академика Ш.Е.Есенбаева, К.Н.Аманниязова.

К.Н.Аманниязов - автор более 400 научных и научно-популярных работ. Он является известным ученым в области региональной геологии, палеогеографии, экологии и геологии нефти и газа. Его научная деятельность вносит огромный вклад в развитие геологической науки, познание природных ресурсов и освоение богатств недр Центрально-Азиатских государств, особенно регионов Каспийского бассейна.

Его новые две книги:

1. "Каспийское море, геоэкология и нефтегазоносность;
2. "Рыбы Каспийского моря" рекомендованы к изданию Ученым Советом Актауского университета.

В разделах первой книги описываются физико-географические особенности региона, рассматриваются рельеф, гидрология, органический мир и населенные пункты и их хозяйственное значение для Каспийского бассейна; описываются Северокаспийский, Среднекаспийский и Южно-Каспийский бассейны и их стратиграфия; а так же речь идет о нефтегазоносности бассейна.

Книга хорошо иллюстрирована многочисленными схемами, рисунками, в том числе снимками из космоса, что облегчает чтение книги и повышает ее ценность.

Вторая книга "Рыбы Каспийского моря" по объему всего 3 печатных листа.

Ұлылардан ұлағат

* Жазушы әрі ойшыл, әрі суретші және әрі сыншы бола білу керек.

В.Чернышевский.

* Қайсар адам ғана өзі туралы үндемей жүре алады.

Ф.Ницше.

* Адам ғана гравитация заңына қарсы: ол үнемі "жоғарыға құлағысы келеді.

Ф.Ницше

* Жек көрген кезден гөрі құрмет көрсетуде әділетсіздік көп болады.

Ф.Ницше.

* Доңыздық мұрнына таққан алтын шығырдай ақымақ әйелдің ажарынан не пайда?

Сүлеймен патша.

* Өзгеге бұйырмас бұрын өзің бағынып үйрен.

Солон.

* Тіліңе, құлқыңа, он екі мүшеңе ие бол.

Анахарсис.

Здесь соавтором К.Н.Аманниязова являются А.З.Джалмурзаев, специалист по рыбам (ихтиолог). Самым главным в книге является раздел, озаглавленный "Промысловые рыбы Каспийского моря", где кроме общего сведения приведены подробные данные класса костных рыб и их семейства, а также раки.

Издания также хорошо иллюстрированы разными картами региона, рисунками всех рыб, встречающихся в Каспии и каспийского тюленя. Книга рекомендуется в качестве учебного пособия для студентов высшей школы, колледжей, учащихся средних школ, а также любителям природы.

Тиражи книг - тысячи экземпляров каждая. Желаящим можно их приобрести по телефонам: сл. 47-26-20, д.49-45-33

Е.У.ЖАМАЛБЕКОВ, доктор с.х. наук, профессор кафедры экономической и социальной географии КазГУ; М.С.СЕРИКБАЕВ, геолог-практик.

Казахский государственный национальный университет им. аль-Фараби объявляет конкурс на замещение должностей профессорско-преподавательского состава, а также информирует о вакантных должностях заведующих кафедрами для занятия их по контракту.

Заведующие кафедрами: экологии и почвоведения; турецкой филологии; высшей математики и методики обучения; теории управления; казахского языка (г.ф.); истории казахской и зарубежной философии; философии и методологии науки; физической химии и электрохимии;

Профессора кафедр: микробиологии; геоэкологии и мониторинга природной среды; высшей математики и методики обучения; дифференциальных уравнений и математической физики; механики - 2; МОЭВМ и математической кибернетики; казахской филологии - 1,75; русской и зарубежной литературы; социологии; аналитической химии и химии редких элементов - 2; неорганической химии; теплофизики и молекулярной физики; ядерной физики; новой и новейшей истории зарубежных стран; древней и средневековой истории Казахстана; новой истории Казахстана; источниковедения и историографии; международной журналистики - 0,5; истории казахской и зарубежной философии; политологии; социологии;

ИЭиП: криминалистики и судебных экспертиз;

Доценты кафедр: физиологии растений и биохимии; физиологии человека и животных и биофизики - 3; генетики и молекулярной биологии -3; микробиологии -3; экологии и почвоведения; геоморфологии; геоэкологии и мониторинга природной среды; физической географии - 1,75; экономической и социальной географии; археологии и этнологии; истории древнего мира и средних веков - 2; новой истории Казахстана; новой и новейшей истории зарубежных стран; древней и средневековой истории Казахстана; международных отношений и внешней политики РК; высшей математики и методики обучения - 2 ед; вычислительной и прикладной математики; МОЭВМ и математической кибернетики - 5; механики 0,75; математического анализа теплофизики и молекулярной физики; ядерной физики - 2; истории и критики казахской литературы; русского языка - 4; русской и зарубежной литературы - 2; русской филологии - 1,75; казахской филологии; теории художественного перевода и литературного творчества; психологии - 0,5; социологии - 2; политологии -0,5; аналитической химии и химии редких элементов; органической химии и химии природных соединений - 3; технической химии и катализа; химии высокомолекулярных соединений; физической химии и электрохимии - 2; 1-ая гуманитарная кафедра иностранных языков; иностранных языков факультета МО; современных восточных языков;

ИЭиП: экономической теории - 0,5; государственное и муниципальное управление; маркетинга и общеэкономических дисциплин; конституционного и административного права; макро-микроэкономики и математических методов;

Старшие преподаватели кафедр: 1-ая гум. кафедра иностранных языков - 5; иностранных языков (ЕФ) - 4; физвоспитания и спорта - 5; физиология человека и животных и биофизики; зоологии и ихтиологии - 0,75; ирано-индийской филологии; оптики и физики плазмы; туризма; физической географии - 2,5; геоморфологии - 2; геоэкологии и мониторинга природной среды; издательского дела и редактирования - 2; истории журналистики; международной журналистики; периодической печати - 2; тележурналистики; источниковедения и историографии; древней и средневековой истории Казахстана - 2; новой истории Казахстана; истории древнего мира и средних веков -2; иностранных языков фак-та МО - 1,75; международных отношений и внешней политики РК; вычислительной и прикладной математики; МОЭВМ и математической кибернетики; функционального анализа и теории вероятностей - 2; казахского языка (ГФ); общего языкознания - 2; русского языка -3; русской и зарубежной литературы - 0,75; теории художественного перевода и литературного творчества - 2 ед.; химии высокомолекулярных соединений; истории стран Азии и Африки - 1,5; социологии -2; политологии; психологии;

ИЭиП: гражданского и предпринимательского права; инвестиционного и финансового права; иностранных языков; криминалистики и судебных экспертиз; природоресурсового и экологического права; экономического теории - 1,5; трудового права и гражданского процесса; международных экономических отношений - 2;

Ассистенты кафедр: иностранных языков (ЕФ); казахского языка (ЕФ); экологии и почвоведения; стран Дальнего Востока; турецкой филологии - 2,75; метеорологии; физической географии; археологии и этнологии; иностранных языков факультета МО -2; дифференциальных уравнений и математической физики; математического анализа; МОЭВМ и математической кибернетики; казахского языка (г.ф.); теории художественного перевода и литературного творчества; психологии - 2;

ИЭиП: иностранных языков: маркетинга и общеэкономических дисциплин - 2; экономической теории - 0,75;

Срок сдачи документов - 1 месяц со дня публикации.

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің ректоры және журналистика факультеті.

Газет Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат министрлігінде тіркеліп, № 1242 куәлік берілген.

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

480078, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 10 қабат, 1008 бөлме.
Тел.: 47-82-50, 47-19-24.

Бас редактор -
Сағатбек МЕДЕУБЕКҰЛЫ;
Нөмірдің кезекші редакторлары -
Нарбинь КЕНЖЕҒҰЛОВА,
Гүлбигаш ОМАРОВА,
Мұхтар СЕҢГІРБАЙ
Жауапты хатшы -
Айтгүл БАБАСОВА;
Фототілші -
Арман СӘРСЕНБІЕВ.

АҚЫЛДАСТАР АЛҚАСЫ:

К.Н.НӨРІБАЕВ - ректор;
Е.Б.ЖАТҚАНБАЕВ - ұйымдастыру және коммерциялық жұмыстар жөніндегі проректор;
Л.С.АХМЕТОВА - кәсіпордақ ұйымының төрайымы;
Ж.Д.ДӘДЕБАЕВ - филология факультетінің деканы;
Н.ОМАШҰЛЫ - журналистика факультетінің деканы.

Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.

Нөмір ҚазМУ-дің "Қазақ университеті" баспасында 02.11.99 күні басылып шықты. Бағасы келісім бойынша. Тараламы - 500 дана.
№ 877 тапсырыс.